

SISTEMA CONSONÀNTIC DE LES ILLES BALEARS

Classificació dels fonemes catalans segons el punt d'articulació i la manera d'articular-los

		Segons la manera d'articular									
		OBSTRUENTS				SONANTS					
		OCLUSIUS L'aire topa amb un obstacle		FRICATIUS L'aire surt fregant		LÍQUIDS			NASALS L'aire surt pel nas	APROXI-MANTS (semivocals) L'aire surt entre dos òrgans que s'aproximen	
						LATERALS L'aire surt pels costats de la boca	RÒTICS L'aire fa fer contactes ràpids i breus entre la punta de la llengua i el alvèols				
							VIBRANT (o vibrant múltiple)	BATEGANT (o vibrant simple)			
Sords No vibren les cordes vocals	Sonors Vibren les cordes vocals	Sords	Sonors	Sonors	Sonor	Sonor		Sonors	Sonors		
Segons el punt d'articulació	BILABIALS	/p/ <i>parra</i>	/b/ <i>barra</i>							/m/ <i>mama</i>	
	LABIO-DENTALS			/f/ <i>fi</i>	/v/ <i>vi</i>						
	DENTALS	/t/ <i>tia</i>	/d/ <i>dia</i>			/l/ <i>cala</i>					
	ALVEOLAR			/s/ <i>casar</i>	/z/ <i>casar</i>			/r/ <i>carreta</i>	/r/ <i>careta</i>	/n/ <i>mana</i>	
	PALATALS La llengua toca el vel del paladar			/ʃ/ <i>ærra</i>	/ʒ/ <i>gerra</i>	/ʎ/ <i>calla</i>				/ɲ/ <i>manya</i>	/j/ <i>rei</i>
	VELARS La llengua toca el vel del paladar	/k/ <i>coma</i>	/g/ <i>goma</i>								/w/ <i>cau</i>

SISTEMA CONSONÀNTIC

Remarques:

1. Els fonemes /b/, /d/ i /g/ entre vocals presenten a les illes dues realitzacions possibles, segons el context fonètic, les zones i els parlants: oclusiva i aproximant.
2. Els fonemes /k/ i /g/ davant /a/ o /ə/ o al final de paraula a gran part de Mallorca es pronuncien palatalitzats.
3. Els grups /ts/, /dz/, /tʃ/ i /dʒ/ —*tots, dotze, retxa, metge*— que alguns lingüistes consideren com un sol fonema, els tractam com a suma de dos fonemes, un d'oclosiu i un de fricatiu.
4. En posició final la realització d'occlusives i fricatives és sempre sorda: **cap**, **llop**, **fred**, **eixut**, **amic**, **tres**, **peix**, **desig**. Si la paraula següent comença per vocal, les oclusives romanen sordes i les fricatives se sonoritzen: *cap al·lot* [ˌkapəlˈlot], *llarg i prim* [ˌlarkɪˈprim], *tres al·lots* [ˌtrɛzəlˈlots], *peix i carn* [ˌpeʒiˈkarn].
5. Quan hi ha dues consonants en contacte, la primera adopta la sonoritat de la segona i, de vegades, el seu punt d'articulació.
6. /b/ i /g/ seguits de /l/ es geminen: *poble* [ˈpɔbblə], *regle* [ˈregglə].
7. A Eivissa no es pronuncia la **t** final de les paraules acabades en **-lt** i **-nt** (*alt, pont*) així com tampoc la **p** o **b** final dels mots acabats en **-mp** o **-mb** (*camp, tomb*). Això no ocorre, però, a Mallorca i Menorca.
8. Finalment creiem molt important assenyalar tota una sèrie d'assimilacions consonàntiques que es produeixen en mallorquí col·loquial. Diu G. Bibiloni: "El mallorquí és un dialecte que té una tendència extremada a assimilar les consonants en contacte". El menorquí també participa d'aquesta tendència.
  - 8.1. "Tota oclusiva en contacte amb un fonema consonàntic posterior adopta el punt d'articulació d'aquest: *puç passar* [ˌpupəˈsa], *puç dormir* [ˌpuddurˈmi]."
  - 8.2. "El fonema /s/ es realitza [r] davant /b/, /d/, /g/, /v/, /m/, /n/ i /r/: *bisbe* [bírβə], *es dinar* [əɾðiˈna], *es vi* [ərˈví], *es nom* [ərnˈɔm]."
  - 8.3. "Les palatals /ʃ/ i /ʒ/ es realitzen [j] davant qualsevol consonant: *aqueix forat* [ə keʃforát], *vaig fent* [ˌvajˈfent]."
  - 8.4. "Les sibilants /s/, /ʃ/ i /ʒ/ esdevenen africades si són precedides d'una /s/: *piscina* [pitˈsinə], *es xot* [ətˈʃɔt], *les set* [lɛtˈset], *es jardí* [ədʒərˈði]."
  - 8.5. "El fonema /s/ s'assimila totalment a la lateral següent: *es laboratorí* [əlləβorəˈtɔri], *es lliç* [əˈliç]."
  - 8.6. "El fonema /r/ seguit de lateral s'assimila completament a aquest: *parlar* [pəlˈla], *per llavor* [pəˈlləˈvo]."
  - 8.7. "El fonema /r/ es realitza [j] més nasal assimilada a la consonant següent: *panyes* [ˈpajns], *empeny poc* [əmˌpɛjmˈpɔk]."